

АКАТИСТ
на
пресветата владичица наша Богородица
пред нейната Иверска Монреалска мироточива икона, посетила
Българската земя в лето 1995-то от Рождеството на нашия Господ и
Спасител Иисус Христос¹

Кондак 1

С умилени сърца доброхвално да възпеем избраната от всички родове застъпница на християните заради чудното знамение, което ни яви, изливайки уханно миро от честната си икона:

Всеvlадичице на мирозданието, обнови душите и живота на тези, които викат към тебе:

Радвай се, вратарко блага, що отваряш пред верните райските двери!²

Ангелочтимата ти икона, Богородице, възсия на нас в края на времената като несекващ извор на Божия благодат, напоил със струите си българската земя. Затова всички верни благоговейно свеждаме глава пред твоя образ и с любов ти се покланяме, възнасяйки към теб похвална песен:

Радвай се, Благодатна, чрез която радост огря българската земя! Радвай се, възстановление на падналия Адам и освобождение от Евините сълзи, защото с твоето посредство човечеството се спаси от смъртта! Радвай се, утехо за изтерзания ни род, радост светла в наште скърби! Радвай се, сигурно убежище в гонения(та), тих пристане за обуреваемите ни души! Радвай се, сама пречудно

¹ Преводът е направен по: Акатист към Пресвета Богородица пред Нейната икона Иверска Монреалска (на цслав. език). Второ издание. София, 2000. Изд-во „Св ап. и ев. Лука”, 40 с. За историята на тази икона, копие на иконата на Божията Майка Вратарица, направено през 1981 г. в Атон от един гръцки монах, вж. в книжката ”Чудотворната мироточива икона на Божията майка Иверска Монреалска”. София, 1995. Изд-во ЕТ ”Снежана Иванова”, 55 с.

² Този рефрен се повтаря в края на всеки икос. Чудотворната Иверска икона на св. Богородица (Портаитиса или на славянски Вратарница), едно от многобройните копия на която е Иверската Монреалска мироточива икона, според легендата произхожда от епохата на византийския император и иконоборец Теофил (829-842). Тя била собственост на благочестиво семейство, което я пуска в морето, за да я спаси от унищожение. Синът става монах в Иверския манастир, където идва иконата. Оттогава тя извършва много чудеса.

от неплодно лоно възсияла³ дарителко на верните с духовна плодовитост! Радвай се, преславно сбъдване на древните ожидания, надеждо сетна на живеещите в края! Радвай се, вратарко блага, що отваряш пред верните райските двери!

Кондак 2

Наша неотстъпна защитнице, изпълнен с благоговеен страх и много радост, православният български народ принесе горещи сълзи на покаяние пред твоята мироточива икона като благодарствена жертва, заедно не ни оставяш да погинем в грехове ние, които за тебе пеем Богу: Алилуя!

Икос 2

Човешкият ум недоумява как е възможно из дървото да струи пречисто миро. Прелъстеният от плътско мъдруване разум никога не ще проумее, че ти, като родителка на Бога, можеш всичко, каквото пожелаеш. С това неверните се съблазняват, колебливите укрепват във вярата, а ние, отхвърлили светската суета, благодарно ти пеем:

Радвай се, непресъхващ изворе на благодат, който ни утолява с веселие и в напаст! Радвай се, добра майко, не оставила ни никога сироти! Радвай се, всегашна помощнице на подвизаващите се да се спасят! Радвай се, облекчение за горчивите мъки на твоите раби! Радвай се, топла молителко за българския род! Радвай се, воеводо всепобедна, поразителко на враговете! Радвай се, отрадо на скръбните и угнетените! Радвай се, пътеводен светилниче за изгубените в мрака! Радвай се, сияйна звезда, що привличаш взора ни към небесата, чийто лик озари цялата българска земя и изпълни с благоуханието си нашето отечество! Радвай се, вратарко блага, която отваряш пред верните райските двери!

Кондак 3

³ Алюзия за дългогодишното бездетство на св. Анна, майката на пресв. Богородица.

Пречудна Дево, към тебе викаме:

С твоята сила усмири бурята, пояждаща църквата, унищожи горчивите съблазни и милостиво облекчи тежкото страдание на българския род, справедливо допуснато от Бога поради нашите грехове. Защото ти си ни наистина последна надежда и за теб на Троицата пеем в сълзи: Алилуя!

Икос 3

Владичице, обилието от неизречима милост, което се изля чрез иконата ти върху нас, недостойните, въпреки многото ни грехове, ни изпълва със страх поради пребъдването ни в неправда, ала пак с упование в твойто милосърдие смирено викаме към тебе: нека незаслуженото съзерцание на твоите чудеса не ни бъде за съд или осъждане, но, макар и в дванайстия час, с очистени сърца дано и ние да се удостоим да ти пеем:

Радвай се, агнице, родила кроткия Агнец! Радвай се, благоуханно селение на Превечното Слово! Радвай се, избавление на отчаяните и блага утехо на плаещите! Радвай се, царице на небесните, не оставяща земните! Радвай се, винаги загрижена за чедата си майко, която с ароматното си миро призоваваш погиващите към покаяние! Радвай се, убежище за гонените в името Христово! Радвай се, духовно сияние, огряло българската земя, което зарадва със своето явяване вярващите в нашето отечество и за втори път ни озари с празника на православието! Радвай се, незамлъкваща проповеднице на истината! Радвай се, вратарко блага, що отваряш пред верните райските двери!

Кондак 4

Буря и духовен мрак обгърнаха българската земя, когато по Божие допущение заради нашите грехове люти беззаконници увлякоха мнозина в своето нечестие. Но Ти, Господи, не ни остави докрай. Твоята майка, вселенската застъпница, е с нас, които Ти пеем победна хвала: Алилуя!

Икос 4

Погледни, царице блага, и наклони ухото си към воплите на твоите раби. Опази ни от всяка злина, прогонвайки със сиянието на твоя образ мрака на невежеството. Чрез своето хадатайство, както някога, насади благочестието в нашия род, та с умиротворени сърца да извикаме към тебе:

Радвай се, Дево, която чрез иконата си освети своя храм и людете в него!
Радвай се, проповеднице на покаянието в последните времена! Радвай се, светло тържество на небесните! Радвай се, безкраен празниче за земните!
Радвай се Девомайко, която се яви като есенна Пасха в българската земя⁴ и чието небесно ухание донесе на вярващите втора пролет! Радвай се, златна река, напояваща със струите на благочестието нашите души! Радвай се, Богородителко, която показваш майчинска грижа към нас! Радвай се, пресладка радост за българския род! Радвай се, упование и крепка закрилнице на светите ни отци, която чрез иконата си облекчи нашите скърби, изливайки обилна благодат върху всички, които с вяра ти се кланят! Радвай се, вратарко блага, що отваряш пред верните райските двери!

Кондак 5

Богородице, помощнице на християните, по милостта си ти ни посети в нашето отчаяние и със светлината на своя лик разпръсна у мнозина мрака на неверието, като отново благовести чрез чудодейството на твоята икона православната вяра в нашата земя, за да научиш всички да възпяват истинния Бог: Алилуя!

Икос 5

Владичице, всички земни краища видяха величието на Божиите чудеса, които се изливат от твоята икона, и се възхитиха на дивното ти милосърдие. Мнозина и в българската земя проумяха, че няма друга застъпница освен тебе, майко пренепорочна, и, стичайки се в твоя храм, запяха:

⁴ Алюзия за времето на посещение на Иверската Монреалска мироточива икона в България – 12-17 октомври 1995 година.

Радвай се, богописана скрижал на истината! Радвай се, могъща защита на православната църква! Радвай се, благо вразумление на невежите! Радвай се ти, която с обилни струи миро показва голямата си любов към нас и със сълзите си смекчи окаменелите ни сърца! Радвай се ти, която дари на глухото момче чудесно изцеление и спаси поклонниците в пътя им! Радвай се, която завчас изцери множество лоши привички, и укроти беснуващия пред иконата ти отрок! Радвай се, низвержение в праха на новите кумири! Радвай се, небе, обгърнало с духовно озарение българската земя и изливащо дъжд от благодат в нашите сърца! Радвай се, вратарко блага, що отваряш пред верните райските двери!

Кондак 6

За проповедник на твоите чудеса и пазител на твоята икона в руското разселение ти избра не епископ, нито княз, или наставник на монаси, а прост и родом иноплеменик⁵, та никой да не може да се похвали пред Бога по плът, но единствено с това, че знае Господа и православно Го почита: Алилуя!

Икос 6

Като ново слънце възсия в нашата земя облечената в слънце⁶ и благодатно напои с живителните сълзи от иконата си изнемощелите в пустинята на грехопадението, проповядвайки повече чрез блясъка на чудесата и чрез аромата отколкото посредством думи покаяние и примирение с Бога на тези, които ти пеят:

Радвай се, която в древност благослови апостолите чрез изпълнения с благодатта на Божествения ти Син твой образ! Радвай се ти, от чиято наранена икона някога избликна кръв⁷, а днес от честно покланяемото нейно копие

⁵ Историята на чудотворната икона Иверска Монреалска е свързана със съдбата на приелия православие чилиец с испански произход Хосе /Йосиф/ Муньос.

⁶ Алюзия към предобраза на св. Богородица в Песен на песните 6:10.

⁷ Оригиналната света Иверска икона на Божията майка има знак или белег от рана на шията, нанесена ѝ в древността от един човек, който преди това бил неверник и се наричал Варвар, и от злоба и омраза я ударил с нож, а след това, като видял, че веднага - о, чудо! - изтекла много кръв, която и до сега личи, се покаял и повярвал, станал монах скитник и се спасил.

изтича миро! Радвай се, богосияйно слънце, озарило българската земя! Радвай се, сърдечен мир на покланящите се пред честния ти лик! Радвай се, крепка съюзнице на християните! Радвай се, благодатно небе, възвеждащо любящите те на небето, като извличаш гинещите от бездната на бесовската злоба и издигаш сърцата на тези, които пребивават в храма ти, към Бога! Радвай се, тихо пристанище на обуреваемите души, чрез чийто образ се осветиха домовете на мнозина неверни! Радвай се, вратарко блага, що отваряш пред верните райските двери!

Кондак 7

Владичице, за всеобща полза на тези, които прибегват с молитва към тебе, ти показва спасително знамение, като дойде при нас не с благолепно шествие по улиците на града, подобно на твоята Курска икона⁸ в дните на царя Бориса⁹, но с тихи стъпки влизайки в сърцата на много българи и освещавайки душите на възпяващите смирено твоето идване пред Бога: Алилуя!

Икос 7

Ново и предивно чудо ни яви Господ, когато не по човешко желание, а по Божия благодат от дървото бликна неръкотворно миро. Богородителко всехвална, твоята икона се превърна в знамение на благодтта и милосърдието на всемогъщия Бог за страдащите хора по целия свят. А ние, просвещавани от нейното свято сияние, с умиление ти пеем:

⁸ Край разрушения град Курск в 1285 г. един благочестив човек намерил една икона до корените на едно дърво, по вид подобна на новгородската "Знамение". Щом я дигнал от земята веднага бликнал извор. През годините и вековете много пъти иконата запазвала по чуден начин град Курск от нашественици. В 1920 г. иконата напуска границите на Русия и през много страни стига до Монреал, където се пази и до днес. Има много копия и много от тях са чудотворни.

⁹ Алюзия за посещението на иконата на св. Богородица Курско-Коренна в София през 1920 г. по време на управлението на цар Борис III. По време на нейното пребиваване в българската столица улиците край Руската църква, където била изложена реликвата, били задръстени от богомолци – българи и руски бежанци. Подобно масово поклонение градът виждал за първи път. И това било напълно обяснимо - не само руската емиграция търсела надежда и упование свише. По това време българското общество изживявало драмата на следвоенната криза. Чудотворната икона остава в София две денонощия – на 22 септември тя е изпратена до Централна гара с литийно шествие, което тръгва от Руската църква, преминавайки по "Цар Освободител" и "Мария Луиза". Когато влакът потеглил, мнозина коленичили в израз на бурно религиозно въодушевление.

Радвай се, Благодатна, която не отстъпи от нас, богоотстъпниците, но посети нашата земя в дните на цар Борис чрез твоята Курска икона! Радвай се, милостива закрилнице на нашия град от всяко зло, която не оставяш българския род в тези тежки времена! Радвай се, спасителко от неочаквани беди, утехо наша в скърбите, допуснати от Бога, която чрез настоящите страдания призоваваш чедата си към покаяние! Радвай се, непотопими в житейското море корабе за каещите се, защото по твоите молитви биваме избавяни от вечно осъждане! Радвай се, скоро помощнице на всички, които възлагат надеждата си на тебе! Радвай се, всемилосърда ходатайко на грешните, която изтриваш сълзите от очите на тези, които те почитат! Радвай се, вратарко блага, що отваряш пред верните райските двери!

Кондак 8

Многомилостива господарке и царице, по необясним за грешните ти раби промисъл ти подслони глава в недовършения още храм¹⁰, като сама приюти под покроба си презрените от този свят. Научи ни да не се гордеем с това, но напротив – съзнали своето недостойнство, да се смиряваме и с упование да викаме към Бога: Алилуя!

Икос 8

Богоневесто пречиста, която цялото небесно войнство непрестанно хвали! Само ние ли ще немарим царската ти слава? Моли се, майко на Всевадиката, в българската земя отново да разцъфнат криновете на благочестието, засадени в древност от светия цар Борис, та честни свещенослужители към теб, всечестната, хвала да възнесат:

Радвай се, пресветъл облаче, сенчице на верните! Радвай се, лилийо уханна на неизречима чистота! Радвай се ти, която показва безумството на мъдруващите според своя ум! Радвай се, непосрамна наша и крепка надеждо! Радвай се,

¹⁰ Алюзия за мястото на поклонение на Иверската Монреалска мироточива икона по време на посещението ѝ в България – малката старостилова църква „Св.Иван Рилски“ и новостроящия се храм „Успение Богородично“ на бул.Бъкстон в София.

гонителко на лукавите набези! Радвай се, короно на сърдечната простота! Радвай се, майко на Светлината и Истината! Радвай се, пъдителко на всяка лъст и тъмнина, чиято икона носи отрада на измъчваните от огъня на греха! Радвай се, Благодатна, която обличаш уповаващите се на тебе с ризата на чистотата, украсяваш с целомъдрие тези, които те тачат, а у враговете на спасението ни извикваш ужас! Радвай се, вратарко блага, що отваряш пред верните райските двери!

Кондак 9

Пресвета Владичице Дево, нека цялото човешко естество да хвали твоя Син и да възпява неизброимите ти милости. Защото наистина няма по-сладко от утехата, с която твоята икона ни дарява, нито по-радостно нещо от това да ти служим. Царице небесна, зарад тебе пеем Богу: Алилуя!

Икос 9

Суемъдри витии и лъжливи пророци се явиха в твое име напоследък: говорят измамно и от нечисти духове изричат откровения, уж че теб самата са видели. Ала всички познали бездната на твоите истински чудеса не хващат вяра на тези буесловия, но непрестанно викат към тебе:

Радвай се, Дево чиста и пречиста! Радвай се, небе над небесата и раю над рая! Радвай се, ходатайко на просещите чрез тебе вечно блаженство! Радвай се, защото ти си ни радост и упование в Господа! Радвай се, защото за всички ни измолваш от твоя Бог и Син време, за да се покаем! Радвай се, избавителко от беди на призоваващите твоего всехвално име! Радвай се, лечителко на лютите язви на нашите сърца! Радвай се, отроковице, прогонваща бесовската лъст! Радвай се, лампадо пресветла, сияеща днес в твоя храм! Радвай се, възлюбена майко на нашия Бог! Радвай се, основание за всички радости! Радвай се, нерушима крепосте на православните! Радвай се, вратарко блага, що отваряш пред верните райските двери!

Кондак 10

Искайки да спасиш всички, дошли с вяра да се поклонят на твоя образ, ти изля обилно върху стеклия се от всички краища на българската земя народ уханно миро, та и на други да разкажат за твоите неизречими милости, като ги научат да пеят на Бога Христа: Алилуя!

Икос 10

О, дево, твърдино на православната вяра и утвърждение на истинното благочестие! Ако и да преуспява пътят на нечестивите и всички, що вършат беззаконие, да се умножиха, ти сочиш пак единствения път към спасението – непоколебимо да стоим в изповеданието на правата вяра и да те възпяваме така: Радвай се ти, която правиш всичко в полза на твоите раби, защото знаеш добре какво е истински полезно за нашите души! Радвай се, несъкрусима сило на верните! Радвай се, застъпнице за нас пред праведния Съдия! Радвай се, освещение на нашите помисли чрез Христовата любов! Радвай се, почерпало на благодат за кланящите се с вяра пред твоята икона! Радвай се, наставнице към покаяние, която изцеляваш с мирото на твоите молитви нашите души! Радвай се, защото си дарила с радост вярващите по българската земя! Радвай се, Дево, в чиято сила малкото Христово стадо се възвесели! Радвай се, непресъхващ чудоструйни източниче и вечно съкровище на християните! Радвай се, вратарко блага, що отваряш пред верните райските двери!

Кондак 11

Богоотроковице чиста, цялата българска земя днес с трепет ти принася песен на хвала: хълмове и планини, реки и извори, зверове и птици те възпяват, родителко на Всеспасителя Христа, и възклищават Богу, радвайки се в тебе: Алилуя!

Икос 11

Владичице, Ти ни дари иконата си да бъде светоносен лъч за всички нас, които пребиваваме в мрака на безчувствието, напразно търсейки утеха в земните

неща, та прогледнали от слепотата на греха очи нагоре да обърнем и към тебе да извикаме:

Радвай се, Богомайко, която проливаш сълзи от твоите икони зарад нас и така извикваш сълзи на покаяние в нашите сърца! Радвай се ти, която на земята с едничка капка миро мнозина веселиш, а на небето имаш неизчерпаемо море от умопостижимо само миро! Радвай се, незамлъкваща похвало на небесните! Радвай се, непрестанно удивление за земните! Радвай се, невестоводителко на покаяните се грешници! Радвай се ти, която прогонваш със сиянието на своята икона мрака на неверието и обръщаш нашето малодушие в ревност да служим вярно на Спасителя, дарявайки ни сила да се съразпнем с любимия Христа! Радвай се, благоуханно селение на Божествения Дух! Радвай се, бистроструйна река, утоляваща жаждата ни за спасение! Радвай се, вратарко блага, що отваряш пред верните райските двери!

Кондак 12

Благодатно небе, оросило българската земя, която безбожниците искаха да превърнат в пустиня! Пред тебе, Дево, на колене със сълзи на очи се молим: не ни оставяй напълно да погинем, но напой ни с благодатните струи от твоята икона. Изпълни с целомъдрие всички нас, които отстъпихме от Христа, смекчавайки окаменелите ни сърца с твоите благовонни сълзи и научавайки ни да пеем на Бога: Алилуя!

Икос 12

Възпяваме твоего майчино милосърдие, Богородице Дево, блага наша застъпнице в този век, а в бъдещия – неизказна сладост за всички, които те почитат. Затова към тебе викаме:

Радвай се, радост, погубваща всяка греховна печал! Радвай се, мирно убежище на покаяните грешници! Радвай се, Богомайко, която си приготвила за измъчваните в твое име дивни утешения, а възхваляващите те увенчаваш с прекрасни добродетели! Радвай се, Благодатна, която чрез твойто рождество

тленното ни естество нетленно стори! Радвай се, наставнице наша към покаяние с кротките си чудеса, която милваш нежно слепите за твоята слава! Радвай се, страх и ужас за бесовските пълчища, защото изтръгваш тези, които викат към тебе, от дълбините на падението! Радвай се, спасителко на прибягващите с вяра към тебе, чрез която получихме от небето спасителна благодат! Радвай се, утехо и в смъртния час за тези, които те обичат! Радвай се, вратарко блага, що отваряш пред верните райските двери!

Кондак 13

О, всевъзпявана майко, която милостиво посети със своята икона българската земя в тези скръбни времена и обилно изля благоуханното ѝ миро върху надяващите се на твоего застъпничество! Приеми сега това малко моление и с чистите лъчи на твоите молитви просвети нашите сърца, та и в бъдещия век незамлъкващо да пеем на нашия Бог зарад тебе: Алилуя!

Този кондак се чете три пъти, след което отново се произнасят икос 1 и кондак 1.

Молитва към пресвета Богородица

О, Преславна Госпожо, Царице на Небето и Земята, Дево Богородице! Молим се горещо пред Твоята честна икона, и с умиление в сърцето чакаме Твоего всемошно застъпничество за опрощение на нашите грехове. Вярваме и се уповаваме, Владичице, защото узнахме за всички чудни знамения от Твоята мироточива икона, за изцеленията, които Си въздала на всички, които с вяра и любов са идвали при Тебе. Молим Ти се със сълзи на очи: прости нашето неверие, съкруши гордостта на нашите ламтежи, махни безчувствеността на ожесточените сърца, погледни въздишката на борещите се с унието, дай целомъдрие на всички нас, очакващи бъдеща награда. И дай, Госпожо, на нашата Църква непоколебимо да отстоява любовта, предпази ни от всички бесовски козни, за да могат всички православни да славят всечестното име на Светата Троица и Твоего милостиво застъпничество за нас во веки веков. Амин.